

dék pénzén földet, szekeret és lovat vásárol az eladósodott családnak, hogy új életet kezdhessenek. Így tér haza, anélkül, hogy meglátta volna Jeruzsálemet. De ha nem is jutott el a szent városba, hitét szépen igazolta nemes, nagylelkű cselekedete. S ez a bizonyágtevés töltötte be lelkét azzal a boldogsággal, amit Jeruzsálem látása sohasem adott volna meg neki.

Valahogy így képzelhető el az élő hitű ember, aki a szívből, szeretetből fakadó jó cselekedetet többre becsüli a külsőséges vallásosságnál, s akit élő, jó tettekben megmutakozó hite üdvösséggel és boldogsággal ajándékoz meg minden élethelyzetben.

Ez a hit üdvözítette és boldogította egyházalapító első püspökünket, Dávid Ferencet is, aki a hagyomány szerint 1579. november 15-én, de a legújabb kutatás eredménye szerint: november 7-én, tehát 423 éve áldozta életét hitéért, Déva vára börtönében.

Nemcsak szóban, beszédeiben, könyveiben, hanem tetteiben is hirdette: „Isten ismeretével egybekötjük az erkölcsök kegyességét és Isten parancsa iránti engedelmességet. Mert aki tetteivel tagadja, szavával híjában erősíti, hogy Istent ismeri, s hasztalan mondja, hogy Krisztusban van és él, aki nem jár világosságban és azon az úton, melyet Jézus megmutatott. Mert ő nyilván valóban mondotta: Amit én tettem s tanítottam, azt tegyétek s tanítsátok. (...) Állítjuk, hogy a kegyesség cselekedeteiben szilárdan meg kell állnunk, mert az az igaz hit, mely a szeretet műveiben nyilvánul.”

Ennek függvényében élte hitét, melyért aztán a legmesszebbmenő áldozatot is meghozta, életét is odaadta. S a szeretet műveiben megnyilvánuló, életénél is drágább hit éltette és élteti őt ma is, szellemét a századok ki nem olthatták.

Néhai püspökünk, dr. Varga Béla írja: „Hitünk vértanúhalált halt megalapítójának nagyobb elégtétele nem lehet, minthogy legyünk méltók hozzá bátorságban, kitartásban, Istenben való hitben és embertársaink szeretetében.” Tükrözzük hát mindezeket életünk cselekedeteiben, hogy élő, boldogító és üdvözítő legyen a mi hitünk, a dávidferenci örökséghez méltó vallásosságunk. Ámen.

VILÁG VILÁGOSSÁGA VAGYUNK!

Mt 5,14.16

Amikor Jézus ajkán elhangzott ez a kijelentés: „Ti vagytok a világ világossága”, az ember egyik legfőbb és legszebb jellemvonását határozta meg. Mert előtte és utána is az ember egyik legnagyobb, Istentől kapott feladata: lelkével, szellemével, életével világosságot, fényt és melegséget árasztani ebbe az annyiszor elsötétülő, elhidegülő világba.

Hogy miként kell „világítani”, ezt a lelki-szellemi fényt és melegséget árasztani, azt ő maga örök időkre megmutatta életével, s jöttével: „a nép, amely sötétségben járt, nagy világosságot látott”, a „halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyogott” (Ézs 9,1) – úgy, amint azt Ézsaiás is megjövendölte. Méltán mondhatta magáról a jánosi evangélium tanúsága szerint: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé az élet világossága” (8,12). De nem elégedett meg ennyivel, hanem azt szerette volna, ha minden emberben, testvérében tudatosan felhívása: Ti vagytok a világ világossága! Igen, ti is világosság vagytok, bennetek is isteni fény van, de ennek tudatosulnia kell lelketekben, hogy az igazi fényt és világosságot megmutassátok! Istenhez kell hasonlítanotok, mert Ő „világosság, és nincs őbenne semmi sötétség” (1Jn 1,5). Vagy ahogyan a mi Dávid Ferencünk fogalmazott: „A mi Istenünk hasonlatosságára és képére való teremtésünk akkor bizonyíttatik meg, mikor minden szeplő és folt elvétetik, és valóban Isten képe és hasonlatossága fénylik bennünk”.

Jézus arra is figyelmeztetett: amint a gyertyát nem azért gyújtják meg, hogy véka alá rejtse, úgy a lelki, szellemi világosságot sem lehet elrejtteni. Azt terjeszteni, sugározni kell, hogy növekedjen Istenországa fénye és világossága. „Akiket Isten lelke megvilágosított, azoknak nem szabad hallgatniuk, sem az igazságot el nem rejthetik” – támasztotta alá figyelmeztetését, másfél évezreddel később, Dávid Ferenc.

S mégis, hányan vannak, akik, ezzel ellentétesen igyekeznek elrejtteni a fényt, a világosságot. Akik nemcsak önmagukat, hanem embertársaikat is sötétségben, lelki vakságban igyekeznek tartani, bezárva előttük a lélek, a szellem, a szabadság tágra nyitott ablakait, hogy világtalanokként vezethessenek népeket kényük-kedvük, önző érdekeik szerint. Az ilyenek megfélemlenek Jézus mondásának igazáról: ha vak vezet világtalant, mindketten gödörbe esnek! A szeretet, a jószág, igazság fénye nélkül pusztulásba rohannak, mint kivilágítatlan jármű a koromsötét éjszakában. Elfelejtik, hogy ők is a világ világossága kell, hogy legyenek, ez legnagyobb hivatásuk, s lelki vakságukban sötétségbe, romlásba akarják taszítani e földet, amelyet Tamási Áron szavai szerint: „...nekünk kell fénnel behinteniünk, ezt nekünk kell kedvvel, kultúrával, sok vágy beteljesítésével mint egy karácsonyfát feldíszíteniünk.” Elfelejtik: „nincs annyi sötétség az egész világon, hogy akár csak egyetlen kicsi gyertya fényét is kioltsa.” (Robert Alden)

Hála a világosságot adó Istennek, a terjedő sötétségben és ellenére, sok lélekben adventi gyertyaként lobog fel a szeretet, jószág, emberség, szabadság, egy szép emberi élet vágya. S hisszük, hogy a sok kicsi lángból akkora fény támad, amely a legnagyobb sötétséget is eloszlatja egyszer!

Jó, hogy vannak olyanok, Isten és Jézus után, akik táplálják, égve tartják a fényt az emberi szívekben. Az elhangzottak fényében dr. Antall József magyar miniszterelnökre emlékezem, halála kilencedik évfordulója alkalmával. Lélekben 15 millió magyar miniszterelnökének nevezte, tartotta magát, amit sokan félreértettek és magyaráztak, olyanok, akik nem lelkiekben, hanem

konok és nemzeteket kegyetlenül elválasztó határookban gondolkoztak és gondolkoznak ma is. De bárhogya is tették, elég idéznem Margaret Thatcher, volt angol miniszterelnök szavait, aki nem volt és ma sem akarja a világ közéletében, melyek szerint: dr. Antall József volt az „Elbától keletre a leglényeglátóbb államférfi”. És nemcsak látott, hanem láttatott is, szolgált és világosságot árasztott „balsorstépte” nemzete lelkébe, s lett a világ és a magyarság világossága, aki, míg fáklyaként másoknak világított, önmaga elhamvadott 1993. december 12-én, 62 éves korában. Mi, reménykedő, sötétségben járó, de világosságra vágyó magyarok, halálakor biztonnyal elmondhattuk úgy, amint századokkal előtte, Hunyadi János halálakor: „Kialudt a világ fénye!”

Korai távozása minden jóézésű, szép eszmékért lelkesedő embert elszomorított, de élete, világossága, lángolása minket is élni, világítani, lángolni serkent, hisz annyi fényre, világosságra van még szüksége a sötétben botorkáló embernek, világnak.

Igen, nagy sorscsapásokban, tragédiákban se feledjük: mi vagyunk a világ világossága, akiknek fényt, meleget, szeretetet kell adnunk, ha méltók akarunk lenni a világosságot árasztó Istenhez, tanítónkhoz, Jézushoz. Persze, hogy ehhez nemcsak „lángoló”, lelkes szavak, hanem „fényes”, léleklángot igazoló cselekedetek is kellene. A mi világosságunknak jó cselekedetekben kell ragyognia az emberek előtt, Jézus tanítása értelmében. Hisz mit ér, ha a didergő, fázó, éhező, fényre vágyó embernek ennyit mondunk: melegedj meg, egyél, légy boldog, de semmit sem teszünk jóléte, boldogulása érdekében? Vajon ez a jézusi fény, a szeretet igazi lángolása, kézzelfogható kisu-gárzása? Biztos, hogy nem! Csak a jó cselekedetekben megnyilvánuló világosság, lelki fény tesz minket is világ világosságává!

Erről tettek bizonyosságot a gyulafehérvári római katolikus főegyházmegye hívei is, amikor a Szent Erzsébet ünnepén meghirdetett templomi gyűjtés eredményeként 550 millió lejjel áldoztak árva gyermekek megsegítésére, annak érdekében, hogy sötétségben élő, családjukból kihullt gyermekeknek is jusson egy kis ragyogás és melegség karácsony fényéből. Vajon mi, akiről századokkal ezelőtt méltán jegyezték meg: „úgy szeretik egymást, mint az unitáriusok”, mi tudunk-e így „világítani”? Vajon tudunk-e így cselekedni, annak érdekében, hogy kiérdemeljük a „világ világossága” elnevezést? Mindenki válaszoljon tehetsége szerint e kérdésekre. Bárcsak válaszolhatnánk a „világosság” cselekedeteivel, amelyek szolgálják az embert és dicsőítik az Istent, amelyek igaz ünnepet ragyogtatnak ránk és az egész világra. Ámen.

FÉLELEMOSZLATÓ NAGY ÖRÖM

Lk 2,8–11

A karácsonyi történetben a központi helyet az öröm foglalja el. A nagy öröm, amit Jézus születése jelentett és jelent a világnak. De az öröm mellett ott a félelem is: a Jézus születésekor örvendező pásztorokon először „nagy félelem vett erőt” – olvashattuk –, de félelmüket eloszlatta az angyali szózat: „Ne féljetek, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus, a Dávid városában.” A bibliai történet mintegy előképe a mindenkori karácsonyoknak. Mert minden karácsony elhozta a nagy örömet, de többé-kevésbé ott lapult mellette a félelem is.

Ennek igazolására nem kell túl messzire menni a történelemben. Elég, ha egy emberöltőnyi időre tekintünk vissza, hogy megértsük állításom igazát. A szovjet csapatok 1944 karácsonyán körülvették Budapestet, s megkezdődött a magyar főváros ostroma. Az író, Fekete István december 25-én a következőket vetette papírra naplójában: „Karácsony első napja. Soha ilyen karácsonyt! Szólnak az ágyúk, kerepelnek a géppuskák, és a harcok – állítólag – már a hűvösvölgyi hadapród-iskolánál folynak... Karácsony napja van. Békeség a földön az embereknek. ...Ágyúszó hörög a budai dombok felett.” Igen, 57 évvel ezelőtt, Budapesten ágyúdörgés nyomta el az angyalok örömszózatát, s a háború okozta félelem megülte az emberi szíveket.

Jöjjünk kicsit közelebb, fordítsunk néhány lapot a karácsonyi történelemkönyvben. 1956-ot írtak: a térdrekényszerített magyar nép vérbefojtott szabadságharcát siratta, s a szörnyű megtorlás, a kivégzések borzalma karácsonyi öröm helyett rettegést és félelmet szült a lelkekben. Márai Sándor költő, ha nem is örömet, de bátorságot, hitet és reményt próbált önteni a fájdalommal és félelemmel csordultig telt szívekbe, Mennyből az angyal menj sietve című szívbemarkoló versével: „Az üszkös, fagyos Budapestre. / Oda, ahol az orosz tankok / Között hallgatnak a harangok. / Ahol nem csillog a karácsony, / Nincsen aranydió a fákon, / Nincs más, csak fagy, didergés, éhség. / Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék. / Szólj hangosan az éjszakából: / Angyal, vigyél hírt a csodáról. /.../ Angyal, vidd meg a hírt az égből, / Mindig új élet lesz a vérből. / Találkoztak ők már néhányszor / – a gyermek, a szamár, a pásztor - / Az alomban, a jászol mellett, / Ha az Élet elevent ellett, / A Csodát most is ők vigyázzák, / Leheletükkel állnak strázsát, / Mert Csillag ég, hasad a hajnal, / Mondd meg nekik - / mennyből az angyal.”

Az angyal eljött azután is minden évben, hozta a nagy örömet, de az örömbe mindig félelem is vegyült. Gondoljunk a letűnt rendszerre, amikor az új heródesek parancsa miatt karácsonyt nem ünnepelhettük szabadon, amikor az angyalt télapóvá, a karácsonyfát télifává fokozták le, s már ezek a fogalmak is a félelem hidegét árasztották, az öröm melegére sóvárgó szí-